

Pisarnica - JU ZAVOD "KOMANSKI MOST"

Primljenio:	02.02.2024			
Org. jed.	Jec klas znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
01	142	24-184		

IZVJEŠTAJ O RADU

**Javne ustanove „Komanski most“ Podgorica
za 2023.godinu**

Podgorica, januar 2024. godina

UVODNE NAPOMENE

Djelatnost Zavoda, saglasno poslovima utvrđenim Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti i Odlukom o organizovanju javne ustanove Zavod "Komanski most" ("Sl. list RCG", broj br.11/06, "Sl.list CG",br.13/14 i 6/19) obuhvata:

- pružanje usluga smještaja odraslih lica sa invaliditetom (umjerene, teže i teške intelektualne teškoće i poremećaji iz autističnog spektra);
- pružanje usluga podrške za život u zajednici;
- pružanje savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga;
- pružanje stručne podrške i sprovođenje odgovarajuće obuke pružaocima usluge porodičnog smještaja;
- radno-okupaciono angažovanje u skladu sa fizičkim i psihičkim sposobnostima, kulturno zabavne aktivnosti i sl.;
- zdravstvenu zaštitu, koja se obezbeđuje, u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju.

Na web stranici i društvenim mrežama Zavoda, prezentira se djelatnost Zavoda, kao i sve aktivnosti i informacije koje su dostupne javnosti.

1. SMJEŠTAJ KORISNIKA

Smještaj odraslih lica sa invaliditetom pruža se korisnicima kojima je neophodna zaštita i podrška za život u bezbjednom okruženju, kao i podrška za održanje ili unaprijeđenje kvaliteta života a u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja odraslih i starih lica.

Postojeći smještajni kapaciteti Zavoda sastoje se od tri objekta paviljonskog tipa i to: paviljon "A" za mušku, paviljon "B" za žensku populaciju i paviljon "C" kao prelazna stambena jedinica za pripremu korisnika/ca u sklopu razvoja usluge stanovanje uz podršku.

Paviljoni za smještaj sadrže spavaće sobe, dnevne boravke i kupatila odvojena po blokovima. U sobama pavljona pored kreveta nalaze se garderobni ormari i noćni ormarići, gdje korisnici/ce mogu odložiti i čuvati svoje lične stvari. Svakom korisniku/ci koji izrazi želju i ima potrebu omogućeno je da ima ključ svog ormara. U sobama korisnika/ca u kojima je to moguće postoji zidni sat i televizor. Zidovi soba, holova i hodnika su ukrašeni slikama kao i ilustracijama i posterima, a sve prema interesovanjima i želji korisnika/ca. Dnevni boravci su u potpunosti opremljeni i prilagođeni potrebama korisnika/ca.

Od ukupnog broja zahtjeva za prijem, tokom 2023. godine, realizovano je sedam prijema, od toga dva u paviljonu „A“ i pet u paviljonu „B“. Zbog popunjenoosti smještajnih kapaciteta u paviljonu „B“, sedam prijema koji se odnose na ovaj paviljon su na listi čekanja. Za jedan zahtjev dokumentacija nije bila potpuna, te će se nakon kompletiranja dokumentacije, razmatrati mogućnost prijema, dok četiri lica nisu ispunjavala uslove za smještaj pa su zahtjevi odbijeni kao neosnovani. Tokom izvještajnog perioda

u našoj ustanovi je preminulo jedanaest korisnika/ca, dok je jedna korisnica promjenila uslugu smještaja odnosno premještena je u Dom starih „Podgorica“.

Ukupan broj korisnika zaključno sa 31.12.2023. godine u JU Zavodu "Komanski most" je 114 korisnika/ca, od čega su 52 žene i 62 muškarca.

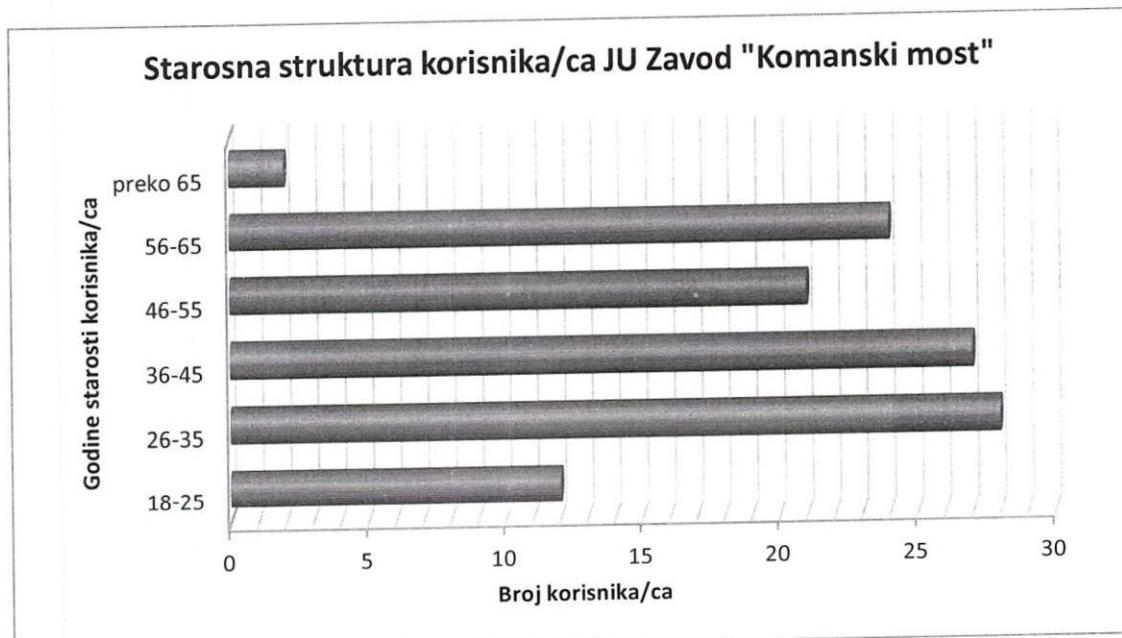
Polna struktura ukupne populacije:

Muška populacija	Ženska populacija	Ukupno
62	52	114

Starosna struktura ukupne populacije:

18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	preko 65	ukupno
12	28	27	21	24	2	114

Najmlađi korisnik/ca naših usluga ima 19 godinu, dok najstariji/a ima 72 godine života. Prosječna starost korisnika/ca iznosi 42.9 godine.

Starosna struktura muške populacije:

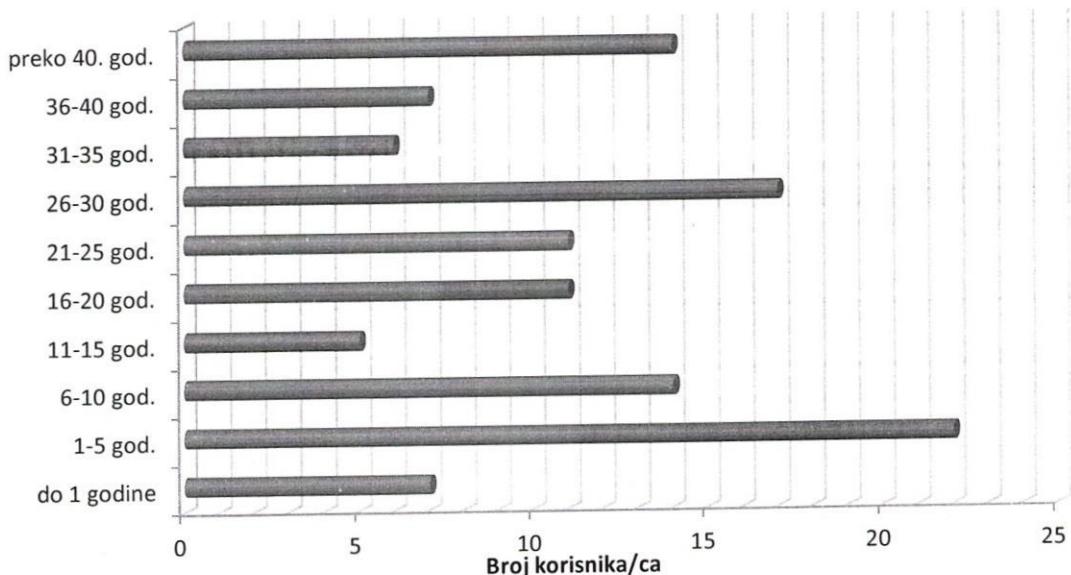
18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	preko 65	Ukupno
6	14	13	12	16	1	62

Starosna struktura ženske populacije:

18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	preko 65	Ukupno
6	14	14	9	8	1	52

Dužina boravka korisnika/ca na smještaju:

do 1 god.	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40	preko 40 god.
7	22	14	5	11	11	17	6	7	14

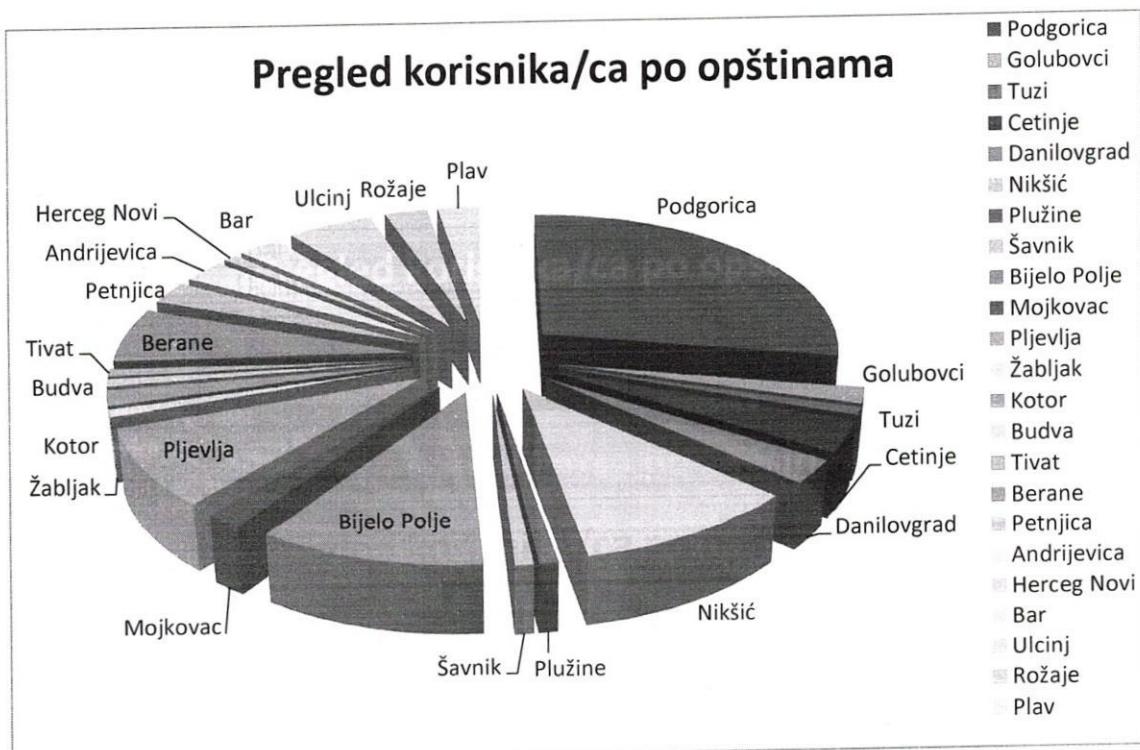
Dužina boravka korisnika/ca u Zavodu

Od ukupnog broja korisnika/ca njih 14 boravi u Zavodu duže od 40 godina, a najduži trenutni smještaj je 47 godina.

Pregled ukupne populacije korisnika/ca po opštinama:

Opština	Broj korisnika
Podgorica	32
Golubovci	2
Tuzi	1
Cetinje	4
Danilovgrad	3

Nikšić	12
Plužine	1
Šavnik	1
Bijelo Polje	12
Mojkovac	2
Pljevlja	10
Žabljak	1
Kotor	2
Budva	1
Tivat	1
Berane	7
Petnjica	3
Andrijevica	3
Herceg Novi	1
Bar	3
Ulcinj	6
Rožaje	3
Plav	3

2. STATUSNA PITANJA I DRUGA PRAVA KORISNIKA

U cilju unaprijeđenja kvaliteta usluga za svakog korisnika/cu je u novembru/decembru izvještajne godine urađen ponovni pregled na osnovu čega je sačinjen zaključak i izvještaj o korisniku, kao i novi Individualni plan rada za narednu godinu. U izradi Individualnog plana rada učestvovali su predstavnici nadležnog Centra za socijalni rad, zakonski zastupnik odnosno staratelj korisnika/ce, članovi njegove/njene porodice i druga lica važna za korisnika/cu. Individualan plan rada, osim opših podataka za svakog korisnika/cu i zaduženog stručnog radnika za sprovođenje individualnog plana, dugoročnog i kratkoročnog cilja, snaga i rizika sadrži i sledeće oblasti: formalno-pravnu zaštitu, pripadnost porodici, očuvanje kognitivnih funkcija, vještine staranja o sebi, socijalizaciju, rad i okupaciju, bezbjednost i zdravstvenu zaštitu.

Na web stranici Zavoda, prezentira se djelatnost Zavoda, kao i sva događanja i informacije koje su dostupne javnosti.

Formalno-pravna zaštita

U cilju unapređenja kvaliteta usluga, smještaja i poboljšanja porodično pravne zaštite korisnika/ca tokom 2023. godine ostvarena je dobra saradnja sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja kao i nadležnim Centrima za socijalni rad. Kao rezultat dobre saradnje unaprijeđena je formalno - pravna zaštita korisnika/ca u domenu imovinsko-pravnih aspekata za korisnike iz njihove nadležnosti u vidu pokretanja i praćenja postupaka kod nadležnog suda, MUP-a i dr., a sve u cilju zaštite interesa samog korisnika/ce.

Svi korisnici/ce smještaja se nalaze pod starateljstvom nadležnog Centra za socijalni rad kao Organa starateljstva, pri čemu se pri postavljanju staratelja prednost uvijek daje članu porodice u odnosu na stručnog radnika Centra. Od 114 korisnika/ca za 5-oro njih je rješenjem nadležnog Osnovnog suda produženo roditeljsko pravo; za 49 korisnika/ca staratelj je neko od članova porodice od čega je za 14 njih u pitanju otac/majka, za 27-oro brat/sestra i kod 8 korisnika/ca staratelj je neko od bližih srodnika; dok 60 korisnika/ca nema srodnike ili ti isti nisu željni ili bili adekvatni u cilju preuzimanja starateljske dužnosti, te je u tom slučaju za staratelja postavljen stručni radnik nadležnog Centra.

Tokom mjeseca decembra u JU Zavodu "Komanski most" realizovane su aktivnosti u skladu sa Zakonom o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova ("Sl. List Crne Gore" br. 140/22), popis korisnika/ca je sproveden u saradnji sa nadležnim Centrima za socijalni rad kao organom starateljstva, starateljima odnosno roditeljima.

Takođe, i tokom 2023. godine nastavilo se sa postupcima oko preispitivanja oduzete poslovne sposobnosti pokrenutih od strane nadležnog Osnovnog suda. Do kraja izvještajne godine, od momenta pokretanja postupaka, jednom korisniku je djelimično vraćena, dok je za 61-og korisnika/cu po završetku sudskog procesa odbijen predlog o vraćanju poslovne sposobnosti. Napominjemo, da su kod preostalog broja korisnika/ca procedure preispitivanja oduzete poslovne sposobnosti još uvijek u toku.

Porodična pripadnost

Kroz razne aktivnosti, angažovanjem svih nadležnih subjekata, težimo da u što većoj mjeri animiramo porodice korisnika/ca da ih što više posjećuju, te samim tim imaju priliku da kao partneri aktivno učestvuju u njihovoj daljoj rehabilitaciji, jer je porodica u tom procesu nezaobilazna. U odnosu na prethodne dvije godine koje je obilježila epidemije virusa SARS COV, evidentno je da je broj posjeta korisnicima/cama značajno veći kao i njihov boravak u kućnom, porodičnom okruženju.

Kao rezultat sprovođenja individualnih planova, na našu incijativu četiri korisnika su u vidu jednodnevne posjete obišli svoje porodice. Treba naglasiti da je riječ o porodicama koje ne ostvaruju posjete svojima, pa na ovakav način želimo da podstaknemo i održimo porodične veze. Takođe, evidentirano je ukupno 54 posjete porodici koje su 11 korisnika/ca periodično ostvarili tokom izvještajne godine, a na incijativu svojih porodica.

Pregled posjeta porodici:

Posjete porodici	Broj korisnika/ca	Procenat korisnika/ca	Broj realizovanih posjeta porodici
Ostvaruje višednevne posjete porodici na incijativu porodice	6	5,26 %	13
Ostvaruje jednodnevne posjete porodici na incijativu porodice	5	4.38 %	41
Ostvaruje jednodnevnu posjetu porodici na incijativu Zavoda	4	3.50 %	5

Na osnovu evidencije o posjetama porodice, rodbine i prijatelja na kraju 2023. godine evidentirano je ukupno 709 posjeta za 76 korisnika/ca, koje su se procentualno najviše realizovale tokom vikenda i u danima praznika. Takođe, tokom izvještajne godine ostvareno je ukupno 508 poziva za 34 korisnika/ca.

Pregled posjeta i poziva korisnicima/cama po mjesecima:

Mjesec	Broj posjeta	Broj poziva
Januar	38	74
Februar	55	56
Mart	69	64
April	77	54
Maj	66	48
Jun	54	33
Jul	47	40
Avgust	64	28
Septembar	64	33
Oktobar	65	23

Novembar	47	28
Decembar	63	27
UKUPNO	709	508

Od ukupnog broja korisnika/ca smještaja, 38 korisnika/ca tj. 33.33% njih, tokom izvještajne godine, nije imao posjetu od strane članova porodice, srodnika ili drugih lica značajnih za samog korisnika/cu, takođe 38 korisnika/ca nije uopšte ostvario kontakt sa porodicom ili srodnicima, niti se tokom ovog perioda neko interesovao za njih.

Pregled posjeta korisnicima/cama u odnosu na broj korisnika/ca:

Posjete porodice, rodbine i prijatelja	Broj korisnika/ca	Procenat
Ima redovne posjete (min.jednom mjesечно)	8	7.02 %
Ima periodične posjete	49	42.98 %
Ima samo jednu posjetu tokom godine	19	16.67 %
Nije imao/la posjete	38	33.33 %
UKUPNO	114	100.00 %

Radno-okupacioni tretman

Radno-okupacioni tretman u 2023. godini je realizovan od strane 13 stručnih radnika kroz neposredni kontakt i rad sa korisnicima (1 dipl. defektologa, 9 spec. socijalnog rada, 2 spec. psihologije i 1 spec. poslovne psihologije). Takođe, u realizaciji planiranih tretmanski aktivnosti učestvuje i jedan stručni saradnik za kulturno zabavne aktivnosti (spec. predškolskog vaspitanja), kao i 3 radna animatora sa SSS.

Radno-okupaciona terapija predstavlja sastavni dio dnevnog ritma dana i podrazumijeva brojne aktivnosti koje za cilj imaju poboljšanje psihičkog i fizičkog statusa korisnika. Rad koji može biti organizovan individualno ili u grupama sa radno-okupacionim terapeutima najčešće se odvija u dnevnim boravcima u planiranim terminima radnim danima. Radno-okupaciona terapija i terapijski rad individualno početno su usmjereni ka stimulaciji i pronalaženju adekvatnih okupacionih aktivnosti. Veoma je značajna u adaptacionom periodu te navikavanju na novu sredinu. Tretman podrazumijeva niz kreativnih, rekreativnih i edukativnih radionica koje kod korisnika podstiču očuvanje steknutih radnih navika i vještina, kao i razvoj novih. Terapijom se utiče na kognitivne smetnje koje utiču na motoričke vještine, emocije ili ponašanje. Kontinuiranim radom podstiče se nezavisnost i sposobnost obavljanja svakodnevnih aktivnosti. U okviru grupe, na nivou ponašanja, radno-okupacioni tretman dovodi do jačanja odnosa, podstiče međusobnu komunikaciju te djeluje na poboljšanje raspoloženja a prevenciju neprilagođenih ponašanja. Aktivnosti se sprovode u grupama, koje se prvenstveno formiraju na osnovu procijenjenog potrebnog stepena podrške korisnika. Bitna stavka su i interesovanja i afiniteti korisnika a u skladu sa stepenom intelektualnih i motoričkih sposobnosti.

Tokom proteklog izvještajnog perioda radno-okupaciona terapija sprovođena je kontinuirano u skladu sa planom. Organizovan je veliki broj radionica, a u najvećem broju likovne, kreativne, muzičke, kulinarske i sportske. Kroz likovne i kreativne radionice korisnici su se bavili crtanjem, slikanjem te pravljenjem ukrasa od različitih materijala (ramovi za slike, čestitke, dekorativne kutije, nakit...). Često su kao rezultat rada na radionicama organizovane manje interne izložbe u okviru paviljona. Posebno se naglašava upotreba prirodnih materijala, i rad u prirodi i dvorištu Zavoda kada za to postoje uslovi. Upotrebljavaju se različite tehnike rada, od slikanja i crtanja, preko upotrebe kolaž papira i kinetičkog pjeska do pletenja i dekupaža a sve u cilju da se za svakog korisnik pronađe tehnika koja mu najviše odgovara i pomoći koje najbolje može da izrazi svoje mogućnosti. U okviru saznajnih radionica organizovane su radionice kulinarstva, edukativne radionice kao i radionice samozbrinjavanja. Takođe, u proteklom periodu dolazak joga instruktora i praktikovanje joge postali su redovna nedeljna aktivnost na koju su korisnici imali izuzetno dobre reakcije. U proljećnim mjesecima rad je bio fokusiran na radove u dvorištu te uljepšavanju zajedničkog prostora. Radionice su povremeno i slobodnog karaktera kada korisnici igraju društvene igre, slažu puzzle, gledaju filmove...

Uz prigodan program, u skladu sa mogućnostima, u proteklom vremenskom periodu sa korisnicima smo obilježavali državne i vjerske praznike. Aktivnosti su podrazumijevale radionice na temu određenog praznika gdje su korisnici neposredno učestvovali u izradi prazničnih rezvizita, čestitki i ukrašavanju prostora u skladu sa prilikom. Nakon toga su bile organizovane proslave i druženja uz muziku. Takođe, organizovane su i proslave rođendana. U cilju unapređenja položaja i podizanja nivoa informisanosti o potrebama lica sa invaliditetom, obilježili smo i Međunarodni dan osoba sa invaliditetom, Međunarodni dan osoba sa Daunovim sindromom, Dan podrške osobama s epilepsijom – Ljubičasti dan, Svjetski dan autizma... Osim toga, našim korisnicima pružamo savjetodavne usluge, gdje kroz razgovor o svakodnevnim dešavanjima nastojimo da zajednički riješimo sve probleme i nedoumice.

Pored okupacione terapije određen broj korisnika je dodatno uključen i u radnu terapiju. Korisnici u radnim grupama, njih 52-je, angažovani su u okviru muške i ženske radne grupe, a sve pod nadzorom radnog instruktora. Korisnici na ovim poslovima postižu veoma značajne rezultate u skladu sa svojim sposobnostima, usvajajući i održavajući radne navike, stičući nova praktična znanja, kao i razvijajući osjećaj za obaveze i odgovornosti.

Pregled terapijskih aktivnosti

Aktivnost	Broj korisnika
Okupaciona terapija	114
Radna terapija	57
Individualni rad u cilju pružanja psihosocijalne podrške i psihoterapeutskog tretmana	63
Socio-terapija	67

Socijalizacija

U cilju dalje socijalizacije i upoznavanja šire zajednice, a nakon perioda obustave usled pandemije, tokom ovog izvještajnog perioda intenzivirani su izlasci korisnika van ustanove. Tako su korisnici u proteklom periodu u pratinji stručnih radnika išli u veći broj šetnji, i to: posjeta stadionu Crvena stijena, posjeta konjičkom klubu "Kadina", posjeta konobi Bandići, šetnja na brdu Gorica, posjeta TC Big Fashion. Dva puta su organizovani jednodnevni odlasci na more u Petrovac (Buljarica). Na poziv organizatora, korisnici su išli u posjetu zasadima breskve "13. jul-Plantaže" i tom prilikom učestvovali u simboličnom branju bresaka u organizaciji Plantaža. Dana 05.10.2023 godine, u Galeriji „Katarinina čarolija“ otvorena je izložba slika naših korisnika pod nazivom „Snaga se krije u različitostima, a ne u sličnostima“. Ova izložba je od velikog značaja za naše korisnike, kao način da se sa marginom društva ne samo uključe već i sami, kroz svoje umjetničko izrazavanje, kreiraju jedan ovakav događaj. Takođe, u prvi put nakon pandemije, organizovanje ljetovanja vratilo se u redovne aktivnosti Zavoda. Naime, u period od 03. do 10. septembra 29 korisnika u pratinji osoblja boravili su u odmaralištu „Lovćen“ u Bečićima. Održan je i određen broj koncerata u sklopu ustanove, kao i predstava po tekstu i režiji prof. Dragana Koprivice - „Desert flower“.

3. INSTITUCIONALNA TRANSFORMACIJA JU ZAVOD "KOMANSKI MOST" - RAZVOJ USLUGE STANOVANJE UZ PODRŠKU

U okviru procesa transformacije i deinstitucionalizacije Zavoda, u periodu od 20. februara 2020. do 20. novembra 2022. godine realizovan je projekat "Institucionalna transformacija JU Zavod „Komanski most“ – Razvoj usluge stanovanja uz podršku", ko-finansiran od strane Evropske unije i Vlade Crne Gore u sklopu Programa EU i CG za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu, u okviru grant šeme: "Podrška pružanju socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori". Osnovni cilj projekta bio je doprinos nastavku procesa deinstitucionalizacije, decentralizacije i transformacije rezidencijalnih ustanova.

Specifični ciljevi su:

- Nastavak procesa transformacije JU Zavod "Komanski most" kroz proces deinstitucionalizacije korisnika;
- Uspostavljanje usluge stanovanje uz podršku u otvorenoj zajednici;
- Jačanje stručnih kapaciteta stručnih radnika, stručnih saradnika i saradnika u pružanju usluge stanovanje uz podršku;

Podrška životu u zajednici ima za cilj ostvarivanje prava osoba sa invaliditetom, njihovo veće prisustvo i učešće u lokalnoj zajednici što bi doprinijelo i promjeni stavova zajednice prema ovim osobama.

Direktna ciljna grupa projekta bili su korisnici naše ustanove, lica sa intelektualnim invaliditetom i smetnjama iz autističnog spektra, i zaposleni koji rade sa njima i žele da unaprijede svoj rad. Krajnji korisnici su sva lica sa invaliditetom u Crnoj Gori, njihove porodice, lokalne uprave i zajednica.

Glavne projektne aktivnosti bile su usvajanje i implementacija Plana transformacije, jačanje stručnih kapaciteta stručnih radnika, stručnih saradnika i saradnika kroz organizovanje treninga na teme pripreme i rada sa licima sa intelektualnim invaliditetom u otvorenoj zajednici, kao i pružanja usluge

stanovanja uz podršku, rad sa korisnicima u okviru pripremne jedinice, obezbjeđivanje uslova za uspostavljanje i pružanje nove usluge kao i sprovođenje medijske promocije.

U proteklom periodu sprovede su aktivnosti revizije projektnih aktivnosti te verifikacija troškova od strane nadležnog ministarstva. Tokom januara dostavljena je dokumentacija Društvu za reviziju, finansijska vještačenja, ekonomске procjene i konsalting „VM Kod“ d.o.o. U okviru pomenute dokumentacije dostavljen je Konačni Finansijski izvještaj, Narativni izvještaj, Table of transaction za cijeli period trajanja projekta. U skladu sa dostavljenom dokumentacijom, pomenuti su u martu 2023. godine izdali Izvještaj o verifikaciji troškova / Expenditure Verification Report za projekat CFCU/MNE/111 sa svim potrebnim prilozima kao dokaz za pruženu uslugu.

U sklopu redovne procedure izvještavanja, krajem marta proslijeđen je Izvještaj o verifikaciji troškova sa potrebnim prilozima Ministarstvu finansija – Direktoratu za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći kao i Ministarstvu rada i socijalnog staranja. Nakon uvida u dokumentaciju, predstavnici Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći su u decembru posjetili Zavod te sproveli kontrolu na licu mjesta – On-the-spot-verification for Grant Contract No. CFCU/MNE/111. Posledično, Ministarstvo finansija izdao je finalno odobrenje – Written approval of the Final Report (Narrative and Financial part) for the grant contract No. CFCU/MNE/111. Ovim odobrenjem zvanično su verifikovani troškovi od strane Ugovornog tijela.

I pored rizika koji su se ispoljili tokom perioda implementacije projekta te određenih nedovršenih aktivnosti, važno je istaći da su rezultati rada sa korisnicima, shodno okolnostima, zaista pozitivni, te će se samim tim rad sa njima nastaviti istim tempom, kako se ne bi odustalo od postavljenog cilja da i oni mogu biti poštovani, integrисани i ravnopravni članovi našeg društva. Sa tim u vezi, formirana prelazna stambena jedinica u C paviljonu, tj. "Škola životnih vještina" koja je maja 2021. godine stavljena u funkciju u smislu potpune opremljenosti za stanovanje, u skladu sa usvojenim standardima (od namještaja, do svih ostalih uslova za život u domaćinstvu) i dalje funkcioniše

4. ZDRAVSTVENA NJEGA

Zdravstveni nadzor i higijenski tretman korisnika obezbijeđen je u kontinuitetu 24 časa, putem smjenskog rada medicinskih sestara i njegovateljica.

Suština primarne zdravstvene njega je u sprovođenju higijensko-dijetetskog i medikamentognog tretmana sa primatom na prevenciji.

Problemi mentalnog zdravlja, koji dominiraju su epilepsija, agresija, autoagresija, te povremena psihotična ispoljavanja, što otežava njihovo stanje i što dovodi do čestih povreda i samopovrjeđivanja. Zbog urođenih malformacija vitalnih organa često se susrijećemo sa problemima respiratornog trakta, kardiovaskularnim tegobama, te promjenama izazvanim lošom perifernom cirkulacijom (uslijed djelimične ili potpune nepokretnosti).

Radi sveobuhvatne zdravstvene zaštite Zavod angažuje spoljne saradnike: ljekara opšte prakse, nutricionistu, neuropsihijatra, stomatologa, ginekologa, fizijatra, urologa.

Tokom 2023. godine u Zavodu „Komanski most“ obavljeno je 2087 pregleda korisnika od strane ljekara opšte prakse, psihijatar je obavio 177 pregleda, a redovno su vršeni i ostali pregledi po indikacijama, kod stomatologa, urologa, ortopeda, neurologa, fizijatra, kardiologa, dermatovenerologa,ginekologa, pulmologa, hirurga, gastroenterolog, endokrinologa, nefrologa, hematologa.

Odrađeni su sljedeći specijalistički pregledi:

- Neurološki- 143,
- Kardiološki- 5,
- Urološki- 46,
- Stomatološki- 202,
- Dermatološki- 43,
- Ortopedski- 29,
- Hiruški- 39,
- Pulmološki- 8,
- Ginekološki -75,
- Urgentni blok- 44,
- Hitna- 6,
- Hematološki- 12,
- Gastroenterološki- 8,
- Endokrinološki- 17,
- Nefrološki-1,

Hospitalizacija u 2023.godini bilo je 6 u Specijalnoj Bolnici Dobrota Kotor i 19 u Kliničkom centru Crne Gore. Tokom godine, zbog pogoršanja osnovne bolesti ili akutno nastalih poremećaja zdravlja, preminulo je 11 korisnika, od čega 6 u KCCG i jedan u Specijalnoj bolnici Kotor.

Takođe, tokom godine su rađeni redovni pregledi u skladu sa individualnim planom rada i opštim stanjem korisnika, što uključuje laboratorijska ispitivanja, RTG dijagnostiku i mikrobioloških ispitivanja kojih je bilo 408, i specijalističkih regleda van ustanove kojih je bilo 385. U ambulantama paviljona, medicinski tehničari su obavili I.M (353) i I.V.injekcija (104) i prazličitih previjanja 131.

Stomatološki pregledi korisnika za proteklu godinu su obavljeni redovno. U skladu sa tim u okviru 202 stomatološka pregleda urađeno je :

- Plombe – 18
 - Ekstrakcija zuba – 19
 - Pdp – 20
 - Liječenje zuba – 15.
 - Konsultacije -16.
- Dvije intervencije u OETA na klinici za maksilofacialnu hirurgiju KKCCG gdje su sanirani svi zubi korinika.

4.1 Vakcinacija

Izvršena je vakcinacija protiv sezonskog gripa, broj vakcinisanih korisnika je 103, dok tri korisnika nijesu vakcinisana zbog nesaglasnosti roditelja, odnosno staratelja i 7 korisnika zbog lošijeg zdravstvenog stanja.

5.FIZIOTERAPEUTSKI TRETMAN

Fizikalno liječenje je u principu kompleksno, tj. Sastoji se od primjene nekoliko fizikalnih agenasa sa sinergičnim dejstvom. Fizikalna terapija u Zavodu „ Komanski most“ ima veliki značaj u smislu poboljšanja fizičke kondicije i kvaliteta života naših korisnika. Terapija ima za cilj da poboljšava

pokretljivost, koordinaciju, snagu i smjanjuju bol kod korisnika. Nakon ovabljenog pregleda od strane specijaliste fizijatra formira se individualni program za svakog korisnika.

Ciljevi fizikalne terapije:

- poboljšanje funkcija pojedinih organa
- sprečavanje nastanka onesposobljenosti kao posledica oboljenja ili povrede
- smanjenje fizičke nesposobnosti
- uspostavljanju optimalnog funkcionalnog i radnog kapaciteta

Fizikalna terapija povoljno djeluje na opšte stanje organizma kod korisnika sa hroničnim problemima, utiče na ubrzavanje metabolizma, smanjenje ili otklanjanje bola, reparaciju i regeneraciju tkiva, povećanje elastičnosti mekih tkiva, regeneracija oštećenih nerava, povećanje oslabljene mišićne snage i poboljšanje koordinacije pokreta.

U Zavodu se sprovode sledeći fizikalni tretmani:

- elektroterapija
- magnetoterapija
- terapiski ultrazvuk
- vibromasažer sa infracrvenim zracima
- krioterapija
- kineziterapija/individualna kineziterapija
- grupna kineziterapija
- kineziterapija kod nepokretnih korisnika u cilju prevencije dekubitusa, tromboze i embolije
- vježbe povećanja mišićne snage, obima pokreta i fine motorike
- vježbe nakon preloma i sličnih traumatskih stanja
- radna terapija
- stimulacija
- reedukacija

U cilju unapređenja usluga korisnicima u Zavodu realizovana je nabaka compex fixx1.0 (masažer) i compex ayre (kompresione čizme). Compex ayre je terapijski proizvod koji koristi povremenu pneumatsku kompresiju u donjim ekstremitetima koji pomaže u promovisanju brzog oporavka. Indikovana je kod bolnih mišićnih stanja usled dugog ležanja i neaktiviteta. Ove čizme su moderno dizajnirane jer omogućavaju fizioterapeutu laku primjenu kod korisnika koji su nepokretni ili slabo pokretni. Compex fixx 1.0 masažer pruža vrhunsku duboku masažu tkiva za bolne i preopterećene mišiće. Kombinovanjem brzine i pritiska ruke prilagođava masažu da zadovolji potrebu korisnika z oporavkom.

Korisnici svakadnevno vježbaju od 10 do 45 minuta shodno njihovom interesovanju i individualnoj sposobnosti. Korisnici svoje svakodnevne aktivnosti nastavljaju treningom na savremenim trakama na elektro pogon koje imaju isprogramirane pametne funkcije i napredne programe. Ove trake posjeduju displej koji pokazuje predenu distance, vrijeme, brzinu, otkucaje srca, nagib i broj koraka. U cilju unapređenja usluga korisnicima u Zavodu Komanski most nabavljen je sto za stoni tenis. Ova igra se smatra društvenom relaksacijom, uključuje aktivnost cijelog tijela, obuhvata tjelesne, umne i emotivne napore igrača te donosi puno zdravstvenih dobrobiti za tijelo i um. Kod korisnika ova aktivnost poboljšava refleks, razvija koordinaciju oka i ruke, ne opterećuje zglobove, štiti od Alchajmerove bolesti, poboljšava ravnotežu, sagorijeva kalorije i što je vrlo bitno zbližava ih i poboljšava komunikaciju.

Za izveštajnu 2023 godinu obavljeno je 52 specijalističkih fizijatrickih pregleda i 65 kontrolnih pregleda.

Broj sprevedenih terapija je:

- kineziterapija- 2928 tretmana
- elektroterapija-278 tretmana
- krioterapija-28 tretmana
- terapijski UZ- 48 tretmana
- manuelna masaža- 256 tretmana
- mt – 124
- Coplex ayre - 13
- tens terapija- 2

6.KUHINJSKA SLUŽBA

Za ovu osjetljivu populaciju, ishrana je pored svih drugih kako medicinskih tako i vaspitno-pedagoskih i psihoskih tretmana veoma znacajna.

Ishrana se prilagodjava, shodno njihovom zdravstvenom stanju, alergijama na hrana, takodje u toku boravka dolazi do odredjenih dodatnih oboljenja ili promjena u zdravstvenom stanju koje zahtjevaju promjenu nacina ishrane.

Zbog svega navedenog i složenosti u spravljenu različitim obroka, izbor namirnica se vrši planom javnih nabavki na godišnjem nivou. Taj izbor namirnica mora biti strogo planiran, kako bi se iste mogle što bolje i lakše prilagoditi korisniku.

Pravilna ishrana mora da zadovolji sledeće:

- Da sadrzi dovoljno energetske vrijednosti i svih potrebnih hranljivih i zaštitnih materija u skladu sa nutritivnim potrebama.
- Da osigurava uravnotežen odnos čvrstih i tečnih namirnica koje su lako svarljive i da obezbjeđuje osjećaj sitosti i zadovoljstva nakon uzimanja obroka.

Pored toga što se vodi računa oko izbora namirnica, veliki akcenat se daje i na način prijema, pripreme, serviranja obroka. Ove procedure su mnogo značajne kako bi obroci ispunili sve higijensko-dijetetske zahtjeve.

U toku predhodne godine se radilo i na implementaciji HACCP sistema, što podrazumjeva: uspostavljanje i primjenu dobre higijenske prakse (GHP) i dobre proizvođačke prakse (GMP), uvođenje sistema samokontrole zasnovane na HACCP principima (analiza opasnosti i kritične kontrolne tačke) i uspostavljanje sistema i procedura vezanih za praćenje hrane u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije.

Sve vrste promjena u načinu ishrane se vrše na osnovu pregleda/izvještaja specijaliste. Priprema obroka i distribucija hrane u paviljone vrši se iz profesionalno opremljene kuhinje.

7. UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA ZAVODA I STRUKTURA KADROVA

Djelatnost i rad Zavoda uređena je Statutom javne ustanove Zavod „Komanski most“ (br.04-1214 od 04.11.2014.godine, br.04-2107 od 24.11.2017.godine i br.04-121 od 30.01.2020.godine).

U 2023.godini donijet je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta br.01-142/23-726 od 11.05.2023.godine i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika br.01-142/23-1145 od 04.08.2023.godine).

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta br.01-142/23-726 od 11.05.2023.godine i Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika br.01-142/23-1145 od 04.08.2023.godine), djelatnost i rad Zavoda organizovan je u okviru pet Službi i to:

- Služba za smještaj i osnovne stručne poslove,
- Služba za radno – okupaciono angažovanje,
- Služba za zdravstvenu njegu,
- Kuhinjska služba,
- Služba za finansijsko – administrativne i tehničke poslove

U 2023.godini poslove i zadatke iz djelokruga Zavoda obavljalo je 92 izvršioca, dok je na dan 31.12.2023.godine ukupan broj zaposlenih 89.

Struktura zaposlenih na dan 31.12.2023.godine:

- direktorica,
- 1 rukovodilac Službe za finansijsko-administrativne i tehničke poslove ,
- 1 radnik na finansijsko-administrativnim poslovima
- 1 stručni radnik na pravnim poslovima,
- 1 rukovodilac u Službi za smještaj i osnovne stručne poslove,
- 2 stručna radnika u Službi za smještaj i osnovne stručne poslove,
- 1 rukovodilac Službe za radno-okupaciono angažovanje
- 11 stručnih radnika na radno-okupacionom angažovanju,
- 1 stručni saradnik za kulturno zabavne aktivnosti,
- 2 fizioterapeuta ,
- 3 radno-okupaciona animatora,
- 1 glavna medicinska sestra sa VSS,
- 17 medicinskih sestara-tehničara,
- 16 njegovateljica,
- 1 frizer-brijač,
- 1 glavni kuvar,
- 3 kuvara,
- 3 pomoćna radnika u kuhinji,
- 1 vozač,
- 2 domara,
- 1 tehnički sekretar-arhivar,
- 1 materijalni knjigovođa,
- 1 magpcioner,

- 2 radnika u vešeraju,
- 1 peglarka-pralja,
- 4 stražara- portira,
- 9 radnica na održavanju higijene

Nakon dobijene saglasnosti, raspisan je oglas i zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa radnikom na finansijsko-administrativnim i tehničkim poslovima u februaru mjesecu izvještajne godine.Takođe, otpočeo je sa radom i jedan stručni radnik na određeno vrijeme do povratka radnika sa trudničkog i roditeljskog odsustva.

U 2023.godini zaključeni su ugovori o radu sa 3 radnice na održavanju higijene na određeno vrijeme i jednom radnikom na održavanju higijene na neodređeno vrijeme. Zbog otkaza ugovora o radu od strane zaposlene radnice na održavanju higijene, angažovane na neodređeno vrijeme došlo je do transformacije ugovora o radu sa određenog na neodređeno vrijeme za jednu radnicu na održavanju higijene.

U novembru mjesecu 2023.godine došlo je do prestanka radnog odnosa jednom zaposlenom po sili zakona navšavanjem 66 godina života, te je na tim poslovima angažovan stražar-portir/zaštitar na neodređeno vrijeme.

Početkom 2023.godine zaposlenoj je zbog neopravdanog izostanka sa rada, a nakon dostavljenog upozorenja o postojanju razloga za otkaz, otkazan ugovor o radu.

Tokom 2023.godine vođen je jedan disciplinski postupak, i izrečena mjera novčana kazna.U vezi sa istim započet je postupak pre Osnovnim sudom u Podgorici.

Tokom 2023.godine ustanovu je napustilo: 1 medicinska sestra-tehničara/zdravstveni radnik (prelazak u drugu ustanovu), 1 defektolog i 2 radnice na održavanju higijene.

Tokom 2023.godine raspisan je oglas i za tri medicinske sestre-tehničara, te je primljen jedan izvršilac koji je ispunjavao uslove, a koji je nakon pet mjeseci rada dao otkaz.

Tokom 2023.godine evidentirane su česte privremene sprječenosti za rad uslijed težih bolesti.

U 2023.godini donijeto je Rješenje Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, kojim je odbijena žalba MANS-a.

Ustanova je transparentna u svom radu, i na osnovu svih zahtjeva za pristup informacijama je odgovarala pozitivno u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama i Vodičem o slobodnom pristupu informacijama JU Zavoda „Komanski most“.

8.AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI PLANA TRANSFORMACIJE ZAVODA

U skladu sa usvojenim Planom transformacije JU Zavod "Komanski most" za period 2020. – 2024. godine, postavljene su osnove za dalji rad na razvoju novih usluga iz sistema socijalne i dječje zaštite, koje će imati fokus na život korisnika u otvorenoj zajednici, kroz jačanje njihovih kapaciteta i kapaciteta pružalaca usluga.

Tokom 2023. godine Planom transformacije planirano je sprovođenje onih aktivnosti koje su Akcionim planom bile vezane za prethodne godine, kao i one planirane za 2023. godinu, podijeljeno po kvartalima. U prethodnom periodu realizovano je:

- U okviru pokretanja i održavanja efektivnih medijskih kampanja o položaju i pravima lica sa umjerenim, težim i teškim intelektualnim teškoćama i poremećajima iz autističnog spektra u

saradnji sa relevantnim institucijama i NVO sektorom u cilju podizanja nivoa svijesti zajednice o položaju i pravima ovih lica, tokom proteklog perioda realizovano je više pojavljivanja u medijima;

- Razvoj i uspostavljanje novih usluga socijalne zaštite, prije svega priprema i prikupljanje dokumentacije za licenciranje usluge stanovanje uz podršku (više informacija u dijelu Institucionalna transformacija JU Zavod "Komanski most" – Razvoj usluge stanovanje uz podršku);
- Jačanje stručnih kapaciteta stručnih radnika, stručnih saradnika i saradnika zaposlenih u Zavodu, u okviru koje je u prethodnom periodu realizovan veliki broj obuka organizovanih i podržanih od strane Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu (više informacija u dijelu Stručno usavršavanje zaposlenih u Zavodu);
- Nastavak uspostavljanja supervizijske podrške za stručne radnike (u proteklom periodu ovaj vid podrške uspješno su prošli gotovo svi stručni radnici Zavoda);
- Kontinuirano i redovno sprovođenje detaljne analize individualnih planova rada i ponovo preispitivanje oblika zaštite u cilju sagledavanja svih opcija, uključujući i povratak u biološku porodicu;
- U okviru izrade i primjene kriterijuma za utvrđivanje stepena podrške - vrši se procjena i određuje stepen podrške za svakog novog korisnika;
- Održavanje prelazne stambene jedinice, koja se odnosi na C paviljon, tj. "Školu životnih vještina" koji je tokom maja 2021. godine stavljen u funkciju u smislu potpune opremljenosti za stanovanje, u skladu sa usvojenim standardima (od namještaja, do svih ostalih uslova za život u domaćinstvu).

9.STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH U ZAVODU

Što se tiče edukacije zaposlenih u JU Zavod „Komanski most“, stručno usavršavanje zaposlenih se odvijalo po planu.

Akreditovane obuke, stručno usavršavanje stručnih radnika ustanove za 2023 godinu :

- Supervizija - 6 stručnih radnika
- Obuka za postupanje i rad sa osobama sa invaliditetom u hitnim situacijama - 5 zaposlenih
- Balkanska konferencija o autizmu - 2 stručna radnika
- Konferencija povodom Evropskog dana samostalnog života
- Program osnovne obuke stručnih radnika/ca, stručnih saradnika/ca i članova multidisciplinarnih timova za prevenciju i suzbijanje dječjih ugovorenih brakova - 2 stručna radnika
- Osnovi primjene Montesori pedagogije u radu sa korisnicima centara za Dnevni boravak - 2 stručna radnika
- Muzikoterapija kao profesija-1 stručni saradnik
- Autizam u Crnoj Gor i(okrugli sto)
- Trening na opšte teme iz oblasti ljudskih prava djece sa invaliditetom I osoba sa invaliditetom -1 stručni radnik
- Osnove psihološkog savjetovanja - 2 stručna radnika
- Inspeksijski nadzor u socijalnoj i dječjoj zaštiti, primjena zakona I podzakonskih propisa u postupku ostvarivanja prava na osnovna materijalna davanja i usluge u oblasti socijalne i dječje zaštite - 1 stručni radnik na pravnim poslovima
- Standardni porodični smještaj za odrasla I starija lica - 3 stručna radnika

- Definisanje statusa reprezentativnosti organizacija osoba sa invaliditetom (konferencija).
- Jačanje ključnih kompetencija zaposlenih u socijalnoj i dječjoj zaštiti - 6 stručnih radnika
- Dileme u primjeni zakona o slobodnom pristupu informacijama i zakona o zaštiti ličnih podataka(Centar za radno i poslovno pravo)- 1 stručni radnik
- Dileme u vođenju upravnog postupka – 1 stručni radnik.
- Intervencije u krizi - 3 stručna radnika
- Učešće OSI u kulturnom životu (Konferencija UMHCG)-1 stručni saradnik
- Trening program za stručne radnike/ce iz oblasti socijalne I dječje zaštite na opšte teme iz oblasti ljudskih prava djece i osoba sa invaliditetom - 2 stručna radnika
- Poremećaji iz spektra autizma 80 godina od Kanera - 2 stručna radnika
- Adekvantna reintegracija za žrtve dječjih nedozvoljenih ugovorenih brakova unutar romske i egipćanske zajednice u Crnoj Gori -1 stručni radnik
- Regionalni forum o socijalnoj inkluziji osoba sa invaliditetom -Caritas Crne Gore
- Program obuke o međusektorskoj saradnji u radu sa djecom žrtvama nasilja i iskorišćavanja(direktorica i dva stručna radnika)
- Obuka za rad sa maloljetnicama koji su sa problemima u ponašanju- 2 stručna radnika.
- Značaj didaktičkih sredstava u inkluzivnom procesu (okrugli sto)-1 stručni saradnik
- Obuka za sprovođenje protokola o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja nad ženama i nasilja u porodici - 5 stručnih radnika.
- Stecco facijalne manipulacije (Komora fizioterapeuta) -2 fizioterapeuta
- Dinamička neuromuskularna stimulacija – 2 fizioterapeuta.
- Dileme u primjeni zakona o radu sa primjerima sudske prakse - stručni radnik na pravnim poslovima
- Jačanje ključnih kompetencija zaposlenih u sistemu socijalne i dječje zaštite u postupku procjene i planiranja tokom rada sa korisnikom-1 stručni radnik
- Program obuke o međusektorskoj saradnji u radu sa djecom žrtvama nasilja i iskorišćavanja-direktorica i 1 stručni radnik
- Druga strana muzike – muzikoterapija - 1 stručni saradnik
- Topao dom za treće doba - 4 stručna radnika
- Program pripreme za parove i pojedince u procesu usvajanja djece - direktorica i jedan stručni radnik
- Izazovi i mogućnosti-Položaj osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori (CEDEM)-stručni saradnik-glavna medicinska sestra
- Primjena savremenih principa u radu sa osobama koje su doživjele trauma - 1 stručni radnik
- Kontinuirana terapija šizofrenije je ključ- stručni saradnik-glavna medicinska sestra.

Sve obuke su akreditovane od strane Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu.
U skladu sa našim programskim dokumentima edukacija zaposlenih naša je trajna obaveza, kojoj će se i u 2024. godini posvećivati posebna pažnja. Samim tim, zajedno sa Zavodom za socijalnu I dječiju zaštitu donosimo i godišnji Plan i program stručnog usavršavanja na osnovu kojeg će se našim zaposlenima omogućiti pohađanje odgovarajućih programa obuke a sve u cilju unapređenjaznaja i kompetencija za rad sa korisnicima usluga

Ističemo da je dana 27.10.2023. godine, akreditovan prvi program obuke „Osnovna znanja o procesima deinstitucionalizacije i transformacije rezidencijskih ustanova za lice sa intelektualnim invaliditetom ”, od strane Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu.

Autori i realizatori obuke su Vukotić Neda, Vujačić Suzana, Smolović Biljana i Koprivica Ivana. Autorke posjeduju višegodišnje iskustvo u neposrednom radu sa licima sa intelektualnim invaliditetom, kako u okviru ustanove tako i tokom pripreme za promjenu usluge. Ova specijalizovana obuka razvijena je u cilju jačanja profesionalnih kapaciteta zaposlenih u sistemu socijalne i dječje zaštite kroz upoznavanje osnova za sprovođenje procesa deinstitucionalizacije i transformacije rezidencijskih ustanova.

Program obuke nudi osnovna znanja o procesima deinstitucionalizacije i transformacije rezidencijskih ustanova za lice sa invaliditetom, standardima usluga u zajednici, posledicama institucionalnog zbrinjavanja, te izazovima ovih procesa. Takođe, daje osnovne informacije o metodama procjene

funkcionalne sposobnosti lica sa invaliditetom, stepenima podrške, procesu pripreme za usluge u zajednici i praćenju postupka pripreme.

10. SARADNJA ZAVODA SA DRUGIM SUBJEKTIMA

Kao I prethodnih godina, Zavod ostvaruje usku saradnju sa resornim ministarstvom Rada i socijalnog staranja, Zavodom za socijalnu i dječiju zaštitu, Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda, Centrima za socijalni rad, Ministarstvom unutrašnjih poslova Crne Gore, Ministarstvom Zdravlja, Kliničkim centrom Crne Gore, Institutom za javno zdravlje, Specijalnom bolnicom za psihijatriju Dobrota, Domovim Zdravlja, Dječije odmaralište Lovćen, Medicinskim fakultetom, Fakultetom političkih nauka, Univerzitet Donja Gorica, Filozofskim fakultetom, Inciativom mladih za ljudska prava, Glavnim grad Podgorica i svim organizacijama iz NVO sektora i drugim subjektima koji su pokazali interesovanje za naš rad, a pri tom je Ustanova pokazala potpunu otvorenost za saradnju. Sva navedena saradnja ima za cilj podizanje kvaliteta usluge koju ustanova pruža. Naglasila bih i određen broj donacija koje smo u prethodnoj godini dobili i koji su time pomogli našoj ustanovi, od kojih posebno ističemo donaciju ambasade UAE kao i posjetu njihove ambasadorke gđe Nabille Al Shamsi našoj ustanovi, donaciju NLB banke.

Osim već potписанog memoranduma o saradnji između JU Zavod „Komanski most“ i JU Dom starih „Podgorica“, ustanova je potpisala i Memorandum o saradnji sa nevladinim udruženjem „Niste sami“. Strane će težiti i podsticati organizaciju zajedničkih događaja i aktivnosti koje će promovisati važnost socijalne, zdravstvene zaštite i osviještenosti društva. Te aktivnosti izmešu ostalih uključuju :

- Pozitivnu medijsku promociju u cilju podsticanja i sprovođenja aktivnosti koje ističu sposobnosti osoba sa autizmom i doprinose razvijanju njihovih potencijala kao i stvaranja pravilnih stavova u društvu u odnosu na potrebe, prava i potencijale.
- Zalaganje za veću podršku i pomoći porodici osobe sa autizmom
- Zaštitu ljudskih prava osoba sa autizmom u skladu sa Poveljom o pravima osoba sa autizmom, Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetom.
- Podizanje svijesti o potrebama djece, mladih i odraslih osoba sa autizmom i teškoćama u razvoju i njihovih porodica, izazovima sa kojima se suočavaju.
- Pomaganje i učestvovanje u stručnom i naučno-istraživačkom radu iz oblasti autizma i drugih oblika edukacije sa dostignućima iz oblasti zaštite ljudskih prava osoba sa autizmom i njihovih porodica.
- Održavanje seminara, okruglih stolova, manifestacija, javnih tribina.
- Druge aktivnosti za koje se strane potpisnice slože da su od zajedničkog interesa.

Emisije u kojima smo učestvovali :

- TV 7 – Za dobro jutro.
- Lice Podgorice i Presing
- Radio emisija RTCG1 – Svjet jednakih šansi.
- TV E- 24 sata
- TV E – Presjek

Naše aktivnosti se prenose i putem zvaničnog sajta ustanove kao i društvenih mreža.

11.ULAGANJA I MATERIJALNO TEHNIČKA OPREMLJENOST

Tokom 2023.godine rađeno je i dalje kontinuirano na poboljšanju i unapređenju materijalno-tehničkih uslova u našoj ustanovi. Sve obaveze koje su pristigle redovno su izvršavane, kontinuirano je rađeno na sređivanju dvorišta, parka i voćnjaka ustanove tako je su te svrhe kupljene nove klupe, zasađeno cvijeće, a ujedno je urađena je sječa dotrajalog drveća koje je prijetilo padom da ugrozi bezbjednosti korisnika i zaposlenih. Napominjemo da su servisi i popravka uređaja u Zavodu redovno obavljane, i da je za potrebe korisnika i zaposlenih ugrađen dodatni broj unutrašnjih jedinica, postavljena su nova vrata na blokovima. Zamjenjena je postojeća žičana ograda iza C paviljona novom ogradom, završena popravka mašina u vešeraju Zavoda. Takođe, u skladu sa skromnim mogućnostima ustanove, pažnju smo posvetili i sređivanju i renoviranju unutrašnjosti paviljona, soba korisnika, holova, dnevnih boravaka.,

Poslovanje Zavoda dato je u Finansijskom izvještaju za 2023. godinu.

Direktorica
Neda Vukotić
Neda Vukotić